

DE LIBRA, DE FINANCIËLE REVOLUTIE DIE ER GEEN IS

Gert Peersman (column verschenen in De Standaard op 25/6/2019)

De marketingcampagne van de Libra is alvast geslaagd. Experts omschrijven de digitale munt die Facebook en partners volgend jaar zullen lanceren als een financiële revolutie (*DS 19 juni*). In een opiniestuk in *De Tijd* zegt gewezen minister van Financiën Johan Van Overtveldt (N-VA) zelfs dat de kans dat de Libra meer vertrouwen zal genieten dan klassieke munten niet ondenkbaar is, omdat het onorthodoxe geldbeleid dat centrale banken de voorbije jaren hebben gevoerd tot wantrouwen in het financiële bestel heeft geleid.

In tegenstelling tot de huidige generatie cryptomunten, zoals de bitcoin, heeft de Libra inderdaad kans op slagen, maar op monetair vlak is het oude wijn in nieuwe zakken. Er wordt weliswaar gebruikgemaakt van de blockchaintechnologie, maar dat is een praktisch detail om het sexy te doen klinken.

Voor fervente aanhangers van cryptomunten is het als vloeken in de kerk. Cryptofanaten zweren bij een gedecentraliseerd netwerk dat onafhankelijk functioneert van een centrale administratie, terwijl de verspreiding zal worden georganiseerd door een centraal geleide Libra Association. Bovendien moeten gebruikers van Libra zich identificeren, terwijl cryptomunten hun populariteit deels danken aan de anonimiteit van de transacties.

Het belangrijkste verschil is de waardebepaling. Het probleem van cryptomunten is dat die geen intrinsieke waarde hebben, waardoor de ruilvoet met klassieke munten door willekeur wordt bepaald. Dat leidt tot enorme koers- en koopkrachtschommelingen, waardoor ze in de praktijk niet kunnen worden gebruikt als betaalmiddel.

Om dat probleem op te lossen wordt de waarde van de Libra gelinkt aan een korf van klassieke valuta zoals de dollar en de euro. Het consortium rond Facebook zal een stabiele ruilvoet met de muntkorf proberen te realiseren door het geld van iedere Libra die voor het eerst door iemand wordt aangeschaft systematisch te beleggen in een fonds met risicoloze overheidsobligaties en deposito's van die klassieke valuta. De Libra's in omloop worden met andere woorden integraal gedekt door klassieke munten en kunnen altijd opnieuw worden ingeruild voor die klassieke valuta, waardoor ze min of meer dezelfde intrinsieke waarde krijgen. Dat principe is absoluut niet nieuw en wordt door economen een *currency board* genoemd. Zo is de Bosnische mark volledig gedekt door euro's en de Hongkong dollar door Amerikaanse dollars. Het enige verschil met die landen is dat de Libra wordt gedekt door meerdere munten en in verschillende landen zal worden gebruikt.

Door die constructie zullen de inflatie, koopkracht en rentevoeten in een wereld waarin de Libra wordt gebruikt volledig worden bepaald door het beleid van de centrale banken van de onderliggende korf klassieke valuta. Aangezien je nieuwe Libra's alleen met klassieke munten kunt aankopen, zijn centrale banken ook de enigen die als *lender of last resort* kunnen optreden wanneer er bijvoorbeeld een liquiditeitscrisis ontstaat in een financieel bestel dat gebaseerd is op de Libra. Wie het geldbeleid van centrale banken wantrouwt, kan bijgevolg niets aanvangen met de Libra. Op dat gebied blijft alles hetzelfde. Hoe succesvoller de verspreiding van de digitale munt, hoe groter de invloed van dit beleid op de wereldeconomie zelfs wordt.

Ik kan mij voorstellen dat de Libra zal aanslaan in minder ontwikkelde landen, waar veel mensen zijn die geen toegang hebben tot een bank, omdat de transactiekosten lager zullen zijn dan bij transferbedrijven zoals Western Union. Maar er moet nog veel water

naar de zee vloeien voor dat ook bij ons het geval zou kunnen zijn. Het blijft tenslotte een vreemde munt, waardoor er bijvoorbeeld wisselkoerskosten en schommelingen van de euro ten opzichte van de korf zullen zijn.

Als de digitale munt effectief doorbreekt, zal die zeer lucratief zijn voor Facebook en co. Zij passeren meerdere keren aan de kassa. Zij genieten niet alleen de waarde van de onderliggende data en mogelijke commissievergoedingen bij transacties, maar ook de jaarlijkse opbrengsten op de portefeuille overheidsobligaties en deposito's die als dekking dienen voor de Libra's die in omloop zijn, en die kunnen bij succes gigantisch zijn.

Ook centrale banken maken winsten op de klassieke munten die ze in omloop brengen, maar die worden uitgekeerd aan de overheid. Voor België gaat dit bijvoorbeeld over meer dan een miljard euro per jaar. Hoe meer we de Libra in plaats van de euro zullen gebruiken voor onze transacties, hoe meer winsten voor Facebook en hoe geringer de inkomsten voor de overheid. Het komt erop neer dat centrale banken het monetaire beleid zullen blijven voeren en hun verantwoordelijkheid zullen moeten opnemen bij crisissen, en dat Facebook en co. daar de winsten van zullen opstrijken. Intussen zal het gat in de begroting groter worden. Qua revolutie kan dat tellen.